

NA KRATKO**Antonu Ropu okoli sto tisoč evrov odškodnine**

Višje sodišče v Ljubljani je pravnomočno potrdilo sodbo okrožnega sodišča, po kateri je nekdanji premier in nesojeni kandidat za guvernerja Banke Slovenije Anton Rop upravičen do odškodnine v višini okoli 100.000 evrov, je poročalo Delo. Pripadajo mu tudi zakonske zamudne obresti. Rop je odškodnino od države zahteval zaradi neupravičenega pregona glede izdaje tajnih podatkov. Tožilstvo je Ropa preganjalo, ker je leta

2007, ko je bil poslanec, takratnemu novinarju Televizije Slovenija Vladimirju Vodušku dejal, da naj bi se slovenski in hrvaški premier Janez Janša in Ivo Sanader pred slovenskimi parlamentarnimi volitvami leta 2004 dogovarjala o incidentih v Piranskem zalivu ter da je pogovore prestregla Sova. Vodušek je pogovor objavil v TV Dnevniku. Ropa so leta 2013 na prvostopenjskem in nato še višjem sodišču spoznali za krivega izdaje tajnih podatkov, a je vrhovno sodišče februarja 2016 sodbo razveljavilo in zadevo vrnilo v ponovno sojenje. Ljubljansko okrajno sodišče je nato v ponovnem odločanju Ropa oprostilo očitka izdaje tajnih podatkov. Sodbo je v nadaljevanju potrdilo tudi višje sodišče. Rop se je nato odločil za odškodninsko tožbo proti državi.

Slovenski odpadki nezakonito zakopani na Hrvaškem

Hrvaški organi pregona so prijeli skupino ljudi, ki naj bi pod vodstvom dveh hrvaških državljanov nezakonito uvažala nevarne odpadke iz Slovenije, Italije in Nemčije na Hrvaško. Pri tem naj bi na nezakonit način odložili najmanj 35.000 ton odpadkov, storilci pa naj bi s tem ustvarili vsaj štiri milijone evrov dobička, je sporočil Europol. Preiskava je pokazala, da ti odpadki niso bili primerno obdelani in odloženi, temveč so jih preprosto zakopali oziroma neprimerno odložili na najmanj treh lokacijah. Kriminalna mreža naj bi pri tem zlorabila infrastrukturo zakonitih podjetij. Laboratorijska analiza je pokazala, da so nezakonito odloženi odpadki, ki jih je kriminalna združba lažno označila kot plastične odpadke, ki jih je mogoče reciklirati, v resnici nevarni.

Višja subvencija za zasebne študentske domove

Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije je včeraj objavilo javni razpis za izbiro zasebnih študentskih domov za študijsko leto 2025/2026. Za subvencioniranje bivanja študentov je namenjenih 1,77 milijona evrov, kar zadostuje za 1500 ležišč. Mesečna subvencija za bivanje pri zasebnikih je doslej znašala 32 evrov, v prihodnjem študijskem letu pa bo trikrat višja, in sicer 98,76 evra na študenta. Zaradi celostnega reševanja problematike bivanja študentov ministrstvo prek javnega razpisa izbira zasebne študentske domove, ki dopolnjujejo in povečujejo bivalne zmogljivosti za študente, so sporočili z ministrstva. x

STA

VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE / SPREMEMBE ZOFVI**Zaskrbljenost in premalo drzni koraki**

Spremembe zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (ZOFVI) prinašajo v šole vrsto zaželenih sprememb, a tudi negotovost. Pedagoška stroka se najbolj spotika ob vrnitev pokroviteljske vloge ministra pri potrjevanju ravnateljev, glede napovedanega razvoja šolstva pa meni, da bo denarja za to v prihodnje še vedno premalo.

Tina Jereb

Osrednja sprememba potrjena vladnega predloga sprememb ZOFVI prinaša zakonsko določen obseg sredstev, ki bodo namenjena za financiranje razvojnih nalog, programov in projektov ter investicij v izobraževalno infrastrukturo. Kot so pojasnili na ministrstvu za vzgojo in izobraževanje (MVI), se bodo sredstva od 1. januarja 2027 vsako leto povečevala v povprečju za 0,025 odstotne točke bruto domačega proizvoda (BDP), dokler se

eden najpomembnejših vidikov posodobitve zakona pa je tudi sistem imenovanja ravnateljev. Doslej je imel pri tem glavno besedo svet zavoda, odslej pa bo usodo ravnateljev s prižigom zelene ali rdeče luči krojil šolski minister.

Vračanje v preteklost

Da spremembe ZOFVI nedvomno prinašajo nekaj dobrodošlih sprememb, se strinja direktor Pedagoškega inštituta (PI) ter redni profesor retorike in argumentacije dr. Igor Ž. Žagar. Povedal nam je, da pozdravlja določitev obsega sredstev za razvoj in

skoraj 20 leti smo se člani svetov šol – tudi sam sem bil med njimi – skupaj z učitelji trdo borili za odpravo obveznega soglasja ministra pri imenovanju ravnatelja, ker je bilo to soglasje večkrat politično zlorabljeno. In smo spremembo tudi izbrili – sveti šol so bili od tedaj sestavljeni tripartitno: ustanovitelj, zaposleni, starši. Kasneje je prišlo še do nekaterih sprememb.«

Ministri kot »multipraktični polistrokovnjaki«

Direktor PI je izpostavil, da so bili s takratno novo ureditvijo najbolj zadovoljni šolniki, ob tokratni vrnitvi pokroviteljske vloge ministra pa so po njegovem mnenju oziroma glede na izjave ministrovih predstavnikov spet najbolj zadovoljni šolniki. »Sveti šol naj ne bi bili dovolj 'strokovni', da bi lahko odločali o imenovanju in razrešitvi ravnatelja. A minister pa je dovolj strokoven?« se sprašuje Žagar. Poudaril je še, da je biti minister politična, in ne strokovna funkcija,

dr. Igor Ž. Žagar, direktor Pedagoškega inštituta

Sveti šol naj ne bi bili dovolj strokovni, da bi lahko odločali o imenovanju in razrešitvi ravnatelja. A minister pa je?

je o tem odločalo nekaj institucij: policija, tožilstvo in sodišče, ZOFVI pa je vse to združil kar v ministru. Prav velik korak za demokracijo to pač ni,« je kritičen Igor Ž. Žagar.

Tudi sedanja praksa ni idealna

Izredni profesor dr. Damijan Štefanc z oddelka za andragogiko in pedagogiko ljubljanske filozofske fakultete pa pravi, da so rešitve ZOFVI zdaj manj problematične, kot so bile takrat, ko so se začeli o njih pogovarjati. Ob napovedani novi vlogi ministra pri imenovanju in razreševanju ravnateljev pozdravlja potrjene »varovalke«, v smislu, da so razlogi za razrešitve ravnateljev zdaj zakonsko določeni in da zaradi samoomejitve politike ne bodo možne morebitne kaprice ministrov. Sogovornik vseeno meni, da bi bilo zaradi razmerij med stroko in politiko rešitve varneje iskati v tem, da bi imel svet zavoda še naprej diskrecijsko pravico glede imenovanja in razreševanja ravnateljev ter ne bi bil vezan na politične odločitve v smislu ministrskih soglasij. Štefanc je ob tem poudaril še, da zadeva še zdaleč ni preprosta. Dejal je, da se v praksi namreč pogosto pokaže tudi moč občinske politike in da zato tudi dosedanji model vplivanja na usode ravnateljev ni idealen.

Premalo drzni koraki

Glede člena ZOFVI o določitvi obsega sredstev za razvoj in investicije na področju vzgoje in izobraževanja, ki so vezana na delež BDP, in sicer v višini 0,5 odstotka, Štefanc meni, da gre za premalo drzen korak. Spomnil je, da bo cilj tega zakonskega določila doseženi šele leta 2038, do takrat pa da bo minilo še veliko časa.

»Za doseganje večjega učinka oziroma za resnejše vlaganje v razvoj šolske infrastrukture je to premajhen korak. Denarja bo v prihodnjih 13 letih še vedno razmeroma malo, kar seveda pomeni, da se šole in oprema v njih ne bodo posodabljele tako, kot bi si želeli,« je pojasnil Štefanc. Kot primer oziroma simptom pomanjkanja denarja v šolstvu je navedel nesrečni dijaški dom v Ljubljani, v katerem se je šele ob nedavnem izbruhu požara izkazalo, da sploh ni imel požarnega alarma.

Damijan Štefanc je opozoril še na pomanjkanje lastnih sredstev v naši državi za razvoj šolstva, zaradi česar so večji razvojni projekti oziroma investicije v šolstvu sofinancirane z evropskim denarjem. To pomeni, je poudaril profesor, da evropska komisija določi tudi agendo in da se lahko kot država pogovarjamo le o strokovnih vprašanjih, ne pa tudi o tem, kakšnim ciljem želimo slediti in kaj sploh hočemo doseči na področju izobrazbe. x

Eden od najpomembnejših vidikov posodobitve zakona je sistem imenovanja ravnateljev. Doslej je imel pri tem glavno besedo svet zavoda, odslej pa bo usodo ravnateljev s prižigom zelene ali rdeče luči krojil šolski minister. Fotografija je simbolična. © Jaka Gasar

Za doseganje večjega učinka oziroma za resnejše vlaganje v razvoj šolske infrastrukture je to premajhen korak.

dr. Damijan Štefanc
izredni profesor na ljubljanski filozofski fakulteti

ne doseže ciljna vrednost deleža v BDP – 0,5 odstotka.

Dobrodošla novost je tudi omogočanje zavodom za učence s posebnimi potrebami, glasbenim šolam in osnovnim šolam s prilagojenim programom, da v njihovo stvarno premoženje ne vlaga zgolj občina ustanoviteljica, ampak tudi sosednje občine. Zakon med drugim uvaja tudi spremembe, ki omogočajo dopolnilno delo pri istem delodajalcu, in sicer največ za petino delovnega časa za določen čas enega leta za že zaposlenega delavca, prav tako se uvaja napredovanje za strokovne delavce, ki doslej niso imeli te možnosti: laborante in inštruktorje praktičnih vsebin.

Predlog spremenjenega ZOFVI opredeljuje slovenski znakovni jezik in jezik gluhoslepih kot uradni jezik v sistemu vzgoje in izobraževanja, pri čemer gre za ustavno uskladitev,

investicije na področju vzgoje in izobraževanja, ki so vezana na delež BDP, in možnost 120-odstotne zaposlitve v lastni organizaciji oziroma šoli, kar se mu zdi eden od možnih načinov za blažitev kadrovske stiske.

Precej manj pa je Žagar navdušen nad, kot se je izrazil, »nenavadno vrnitvijo obveznega soglasja ministra pri imenovanju ravnateljev in neverjetno možnostjo, da lahko minister ravnatelja celo kar sam razreši.«

To slovensko šolo vrača 20 let v preteklost, meni sogovornik: »Pred

medtem ko spremembe ZOFVI ministra opredeljujejo celo kot multipraktičnega polistrokovnjaka, saj lahko ravnatelja samostojno ali samovoljno razreši, če so »ugotovljene hude kršitve zakona, če računsko sodišče ugotovi kršitve dobrega poslovanja, če gre za neizvrševanje dokončnih upravnih ali sodnih odločb ali storitev kaznivoga dejanja.« »Minister, politično imenovana figura, torej kar sam odloča, kaj so hude kršitve zakona, ali o tem, da je nekdo storil kaznivo dejanje. Doslej

Vrtci brez zgornje in spodnje omejitve

V potrjenem predlogu novele ni določena zgornja meja števila oddelkov v javnih vrtcih, so potrdili na ministrstvu za vzgojo in izobraževanje. V gradivu, objavljenem v četrtek, smo sicer še lahko našli člen, ki bi velikost vrtcev zamejil na ne več kot 45 oddelkov. Kot smo že poročali, bi ta člen močno okrnil načrte ljubljanske občine, ki želi vseh 23 vrtcev ukiniti in ustanoviti večji zavod, v katerem bo več kot 700 oddelkov. »Z razočaranjem ugotavljamo, da so bili vrtci pri spremembah ZOFVI ponovno po-

tisnjeni na stranski tir. Kljub jasnim predlogom in argumentom nismo dobili omejitve velikosti vrtcev, kar pomeni, da bodo še naprej nastajale prevelike in nepregledne institucije,« je ocenila SILVIJA KOMOČAR, predsednica Skupnosti vrtcev Slovenije. Pri tem je opozorila, da zakon tudi ne vsebuje spodnje meje za ustanovitev vrtcev. »Ni zagotovila, da bodo tam, kjer je deset oddelkov otrok, ustanovili samostojen vrtec – še naprej bodo lahko ostajali pod šolami, kjer njihova avtonomija ni enaka.« x mkt